

Waarom we mogelijk aan de vooravond staan van een megacrisis

- www.rtlz.nl
- [Origineel bekijken](#)
-

Onheilsprofeten staan opnieuw in de rij om een financiële crisis te verkondigen. Moeten we ze geloven? Dit keer misschien wel.

"Ja, natuurlijk krijgen we een derivatencrisis. Wanneer? Dat weet niemand. Ergens in de komende jaren. De financiële productinnovatie is veel te hard gegaan. De markt is opgeblazen. Dit gaat slecht aflopen."

Beursgoeroe Jim Rogers leek tevreden met zijn antwoord. Zelfgenoegzaam, een vaderlijke blik, met een potsierlijke strik onberispelijk onder zijn kin.

Dat was oktober 2007. Zakenbank Bear Stearns was op weg naar de afgrond, de Amerikaanse huizenmarkt was al aan het schuiven. De teller van lokale Amerikaanse banken die gered moesten worden, stond inmiddels op tientallen.

'Adventure capitalist' Rogers kreeg gelijk: een jaar later barstte op de beurzen de hel los en verdween de grond onder aandelenkoersen.

Onheilsprofeten zijn eensgezind

We zijn nu tien jaar verder. En zet je maar schrap, want de wereld zal opnieuw vergaan en dit keer wordt het erger dan de vorige keer; de financiële crisis van 2008 zal verbleken bij de 'epische ineenstorting' die ons te wachten staat. Als je de onheilsprofeten van de markt wil geloven tenminste, want die staan opnieuw in de rij om het einde der tijden te verkondigen.

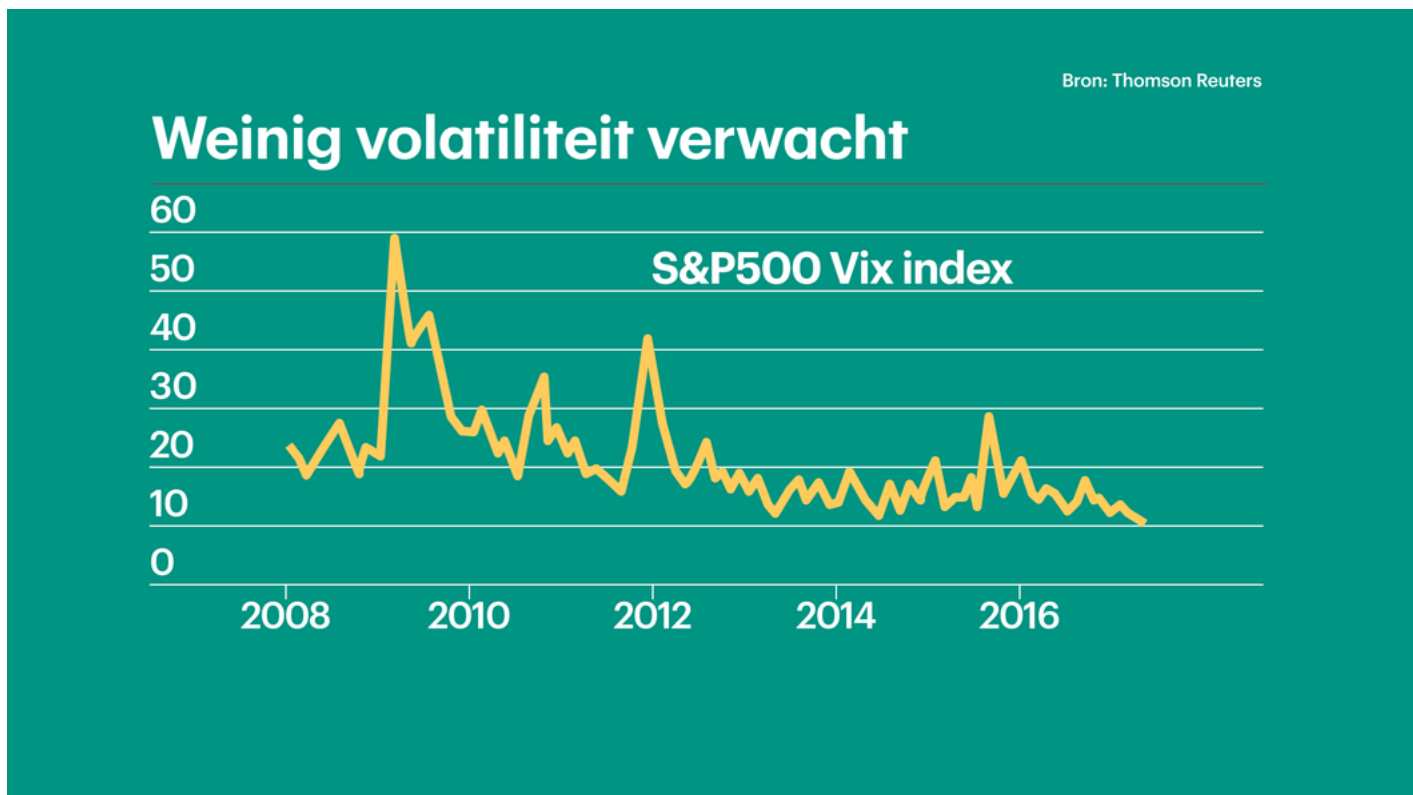
Nou krijgen ze altijd wel een keer gelijk, zoals zelfs een kapotte klok wel twee keer per dag de juiste tijd aangeeft. Maar dit keer zijn de zieners wel erg eensgezind. Daarbij komt dat een aantal

van hun argumenten hout snijdt én ze bijval krijgen van de BIS, de Centrale Bank der Centrale Banken.

Waarschuwingen

Het gaat nogal goed op de financiële markten. Met name aandelen - en dan vooral Amerikaanse - lijken geen plafond te kennen. De S&P500 en de NASDAQ pakken over het afgelopen jaar 20 tot 33 procent rendement. De Duitse DAX 34 procent en onze eigen AEX doet met 23 procent weinig onder voor de rest.

Tegelijk blijft de risicoperceptie bij beleggers laag: de VIX-index - een index die aangeeft hoeveel volatiliteit beleggers zelf verwachten - staat al maanden op een niveau dat we in de decennia daarvoor niet hebben gezien.

Maar de waarschuwingen worden steeds luider.

Val van 40 procent

Jim Rogers laat ook dit keer weer van zich horen. [Zijn analyse](#): in 2008 hadden we te veel schulden, nu hebben we er nog meer. Ergens dit jaar of volgend jaar gaat het mis, stelt hij, en opnieuw zullen landen in problemen komen.

Ook zijn vakgenoot Marc Faber, niemand minder dan Dr. Doom zelf, voorspelt [een epische val van de markten](#). Hij wijst op de smalle basis van de huidige koersniveau's. De [FAANG-aandelen](#) (Facebook, Apple, Amazon, Netflix, Google) vindt hij overgewaardeerd en hij wijst erop dat de NASDAQ omhoog wordt gejaagd door een handjevol aandelen. We hebben acht jaar *bull market* achter de rug, maar de groei is vooral terechtgekomen bij de grote corporates en de rijken, en dat beperkt het draagvlak voor hoge koersen.

"Het systeem zal sneuvelen. Dit gaat heel slecht eindigen." Faber voorspelt een val van de Amerikaanse markt [met 40 procent](#).

Nauwelijks economische groei, toch piekt Wall Street

Wie moeite heeft met de visie van iemand die zich Dr. Doom laat noemen, moet eens kijken naar de wat serieuzere partijen.

"Laat je niet hypnotiseren door de blauwe lichten die zijn gecreëerd door centrale banken met hun QE en hun eeuwigdurende lage rentes", [waarschuwt obligatiegoeroe Bill Gross](#) van Janus Capital. Hij deelt de analyse van Dr. Doom.

Volgens hem is er een grote 'disconnect' tussen Main Street en Wall Street: de economie in de VS groeit nauwelijks en toch piekt Wall Street. De risico's zijn nog niet zo groot als voor 2008, maar ze zijn er wel. De opbrengsten zijn laag, de risico's hoog. "Vroeger was het 'buy low, sell high'. Tegenwoordig is het: 'buy high and cross your fingers'", zegt hij.

Minsky Moment

Gross waarschuwt voor een Minsky Moment, [genoemd naar econoom Hyman Minsky](#): een ineenstorting van assetprijzen na een lange periode van speculatie en ongebreidelde groei.

En dat sluit weer naadloos aan bij de waarschuwingen van de BIS - de Bank for International Settlements, de Centrale Bank der Centrale Banken. 'De belangrijkste oorzaak van de volgende recessie zal mogelijk meer lijken op die van de vorige - een neergang in de financiële cyclus', [schrijft de BIS in haar jaarverslag](#).

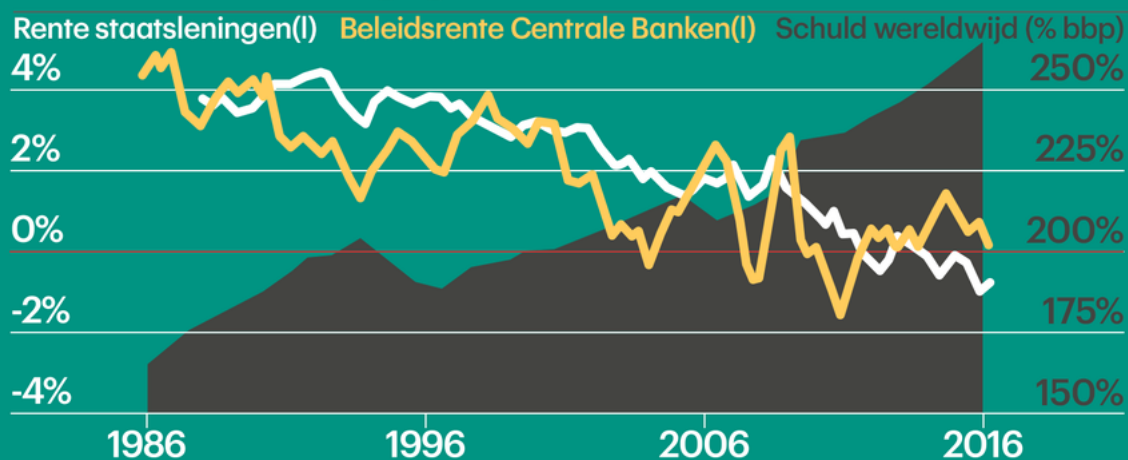
Nu is het de taak van de BIS om te waarschuwen. In dit geval zijn de waarschuwingen wel heel concreet én urgent.

Schuldenberg groeit hard

De BIS signaleert een sterke groei van de schuldenberg. En dat is precies waar het tien jaar geleden mis ging. Beleidsmakers lijken snel te vergeten welke risico's tot de crisis van 2008 hebben geleid, of het komt hen even niet uit. Mooie cijfers over herstel van de economie en de internationale handel kunnen beleidsmakers blind maken voor de risico's van excessieve kredietverstrekking.

Bron: IMF

Schuldenberg groeit, rente daalt

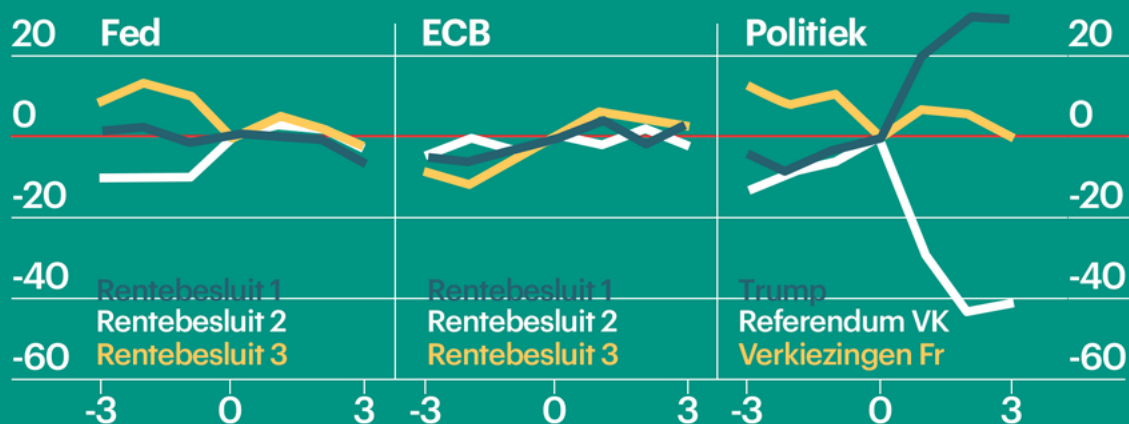
Financiële markten waren vorig jaar overdreven pessimistisch door de brexit en de verkiezingen in Amerika en Frankrijk, nu schieten ze door naar de andere kant en raken losgezongen van de onderliggende waarden, stelt de BIS.

Nieuwe kwetsbaarheden

BIS-hoofdeconoom Claudio Borio waarschuwt voor het bestaan van de 'risico drie-eenheid': lage productiviteitsgroei, ongewoon hoge schulden en ongewoon weinig beleidsruimte voor centrale banken. De beleidsruimte die er is, maakt bovendien weinig indruk.

Markten blijken gevoeliger voor verkiezingsuitslagen dan voor beleidsbeslissingen van een centrale bank.

Politiek belangrijker dan monetair beleid

De hervormingen na de vorige crisis zijn nog niet voltooid, of nieuwe kwetsbaarheden dienen zich aan.

De grote test komt snel, als centrale banken hun verruimende beleid gaan afbouwen. 'Financiële markten zullen zich moeten aanpassen na een uitzonderlijk lange periode van ultra-makkelijke monetaire omstandigheden. En de wereldeconomie wordt bedreigd door een wereldwijde schuldenberg als de schuld-bbp-verhouding blijft stijgen', schrijft de BIS.

In gewoon Nederlands: als de rente te hard stijgt, storten aandelenmarkten in en komen overheden, bedrijven en particulieren in betalingsproblemen.

Bron • RTL Z / Roland Koopman